

westfries | archief

Inf

met renaachtige snelheid om zich he
en talloze slachtoffers gemaakt

De Spaansche Griep schijnt een bijzo
aardig soort van influenza te zijn,
eerste plaats hen aantast die hoesten
zijn of keelpijn hebben.

jaarverslag
2020

pas op! besmettelijk!

Bij een uitbraak van een besmettelijke ziekte is het van groot belang dat gezonde mensen niet in aanraking komen met zieke mensen. Tijdens de COVID-19-pandemie wordt daarom geadviseerd om bij klachten thuis te blijven en je te laten testen. In het verleden werden biljetten aangeplakt op plaatsen of gebouwen waar de zieken verbleven. Een duidelijke waarschuwing om uit de buurt te blijven. De serie biljetten in dit verslag komen uit Abbekerk.

Colofon:

© 2021, Westfries Archief, Hoorn

Beeldmateriaal: Westfries Archief

Vormgeving: Eric Mels

voorwoord

inleiding
algemeen
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

Beste lezers, beste betrokkenen bij het Westfries Archief,

Bij deze presenteer ik u het jaarverslag van ons streekarchief. Een verslag over het uitzonderlijke jaar 2020, waarin COVID-19 ons leven en ook de dienstverlening van het Westfries Archief flink heeft beïnvloed. Maar ook een jaar waarin het archief wederom heeft bewezen niet alleen bewaarplaats te zijn van oude documenten, maar ook van actuele en levende Westfriesse geschiedenis. Bijvoorbeeld door direct te starten met het archief ‘Corona in Westfriesland’ om deze periode voor toekomstige generaties te vatten in beelden en teksten.

Het aantal gebruikers van de website is in 2020 verder gestegen en we zijn nu écht begonnen met het e-depot om klaar te zijn voor de toekomst.

Geschiedenislokaal Westfriesland bracht materiaal uit het archief digitaal naar de schooljeugd. Bijvoorbeeld over de Tweede Wereldoorlog in Westfriesland.

Het thema ‘75 jaar bevrijding’ heeft terecht de nodige aandacht gekregen, al kon ook dit feest niet uitbundig worden gevierd. We kunnen trots zijn op het feit dat een foto uit de collectie van het Westfries Archief landelijk is verkozen tot één van de 100 meest aansprekende beelden van de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Net zo goed kunnen we er trots op zijn dat er inmiddels maar liefst 2,5 miljoen namen in de databank van het Westfries Archief vindbaar zijn.

Ook komen er steeds meer documenten online beschikbaar. Zo krijgen we nog beter inzicht in de rijke historie van onze regio.

Een grote pluim en veel dank voor onze medewerkers, vrijwilligers en de Vrienden van het Westfries Archief! Ik wens u veel plezier bij het doornemen van dit zeer lezenswaardige jaarverslag.

Michiel Pijl
voorzitter bestuur Westfries Archief

Dat dit een bijzonder jaar was, hoef ik u niet te vertellen. Ook het Westfries Archief heeft de effecten van de COVID-19-crisis ervaren en gevoeld. Deze crisis is zeker van invloed geweest op onze resultaten en manier van werken. Zo moesten de werknemers opeens thuis gaan werken via video-vergaderen en werd het voor onze vrijwilligers zeer moeilijk, soms onmogelijk, om hun werk te doen. Helaas zullen we ook in 2021 hiervan de gevolgen nog moeten ervaren.

Ik wil dan ook alle werknemers van het Westfries Archief complimenteren met hun vermogen hier op een bijzonder flexibele wijze mee om te gaan. Ik wil eenieder danken voor de verrichte werkzaamheden, ondanks deze lastige omstandigheden. Zowel fysiek in het gebouw van het archief op de Blauwe Berg, als thuis.

Terugkijkend op 2020 moet ik concluderen dat we ondanks COVID-19 veel hebben bereikt. Onze thema's en doelstellingen vanuit het beleidsplan 2020-2023 en het jaarplan 2020 zijn hierin leidend geweest. Onze inspanningen zijn gericht op:

- Een duurzame, toegankelijke, betrouwbare en representatieve collectie
- Tevreden partners en gebruikers
- Nieuw publiek
- Professionele en flexibele organisatie met kennis van zaken

Deze abstracte speerpunten vanuit het beleidsplan hebben we in 2020 mooi vorm weten te geven door diverse concrete activiteiten. In dit jaarverslag vindt u hierover een nadere toelichting en mooie bijbehorende foto's. In de diverse bijlagen vindt u tenslotte de diverse (financiële) cijfers met toelichting.

Ik ben erg tevreden over het realiseren van het eDepot voor de digitale opslag nu en in de toekomst. Ondanks een lastige start op dit nog relatief onbekende terrein, is het toch gelukt om een geschikte leverancier te vinden en onze vereisten in praktijk te brengen. In december 2020 hebben we dit project af kunnen ronden en de eerste dossiers opgenomen.

Met veel plezier en voldoening kijk ik terug op alle school- en publieksactiviteiten die we in 2020 hebben kunnen organiseren en waarmee we het Westfries Archief goed op de kaart hebben weten te zetten. Dit ondanks de beperkingen. In beeld springende activiteiten zijn natuurlijk de uitzending van 'Verborgen verleden' met topvoetballer Frank de Boer, de tentoonstelling 75 jaar vrijheid en de oorlogsfoto's uit Hoorn. Ook op de diverse lezingen, de maand van de geschiedenis en het geschiedenislokaal kan ik met veel genoegen terugkijken.

Hoe voortvarend en innovatief we nu al bezig zijn, belooft wat voor de toekomst. Daarom kijk ik ook uit naar de verdere technologische ontwikkelingen in de komende jaren waarbij we ook de mogelijkheden van 'artificial intelligence' zullen onderzoeken op toepasbaarheid bij de digitalisering en vertaling van onze topstukken.

Ik hoop dat het in 2021 weer snel mogelijk is om u allen te kunnen begroeten bij een lezing of gewoon in de studiezaal van het Westfries Archief.

Dirk Dekema

Directeur Westfries Archief

algemeen

Het Westfries Archief werkt samen met de zeven gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec om informatie over het heden en verleden voor nu en latere generaties betrouwbaar en toegankelijk te houden.

Het archief heeft drie kerntaken die volgen uit de Archiefwet 1995 en de Gemeenschappelijke Regeling:

- 1 Ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden.
- 2 Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen.
- 3 Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie.

De uitwerking van deze drie kerntaken in 2020 vindt u in dit jaarverslag terug onder de bijbehorende hoofdstukken '[Overheden](#)', '[Publiek](#)' en '[Onze Collectie](#)'.

In het [beleidsplan 2020-2023](#) is aan deze drie kerntaken meer invulling gegeven door voor de komende periode speerpunten en thema's te benoemen. In maart 2020 is het beleidsplan door het Algemeen bestuur vastgesteld.

Het strategisch doel voor de nieuwe beleidsperiode is:

Het Westfries Archief voorziet in en anticipeert op de actuele en toekomstige informatiebehoeften van de partners, gebruikers en het publiek.

Vanuit het strategisch doel zijn vier tactische doelstellingen afgeleid:

- 1 De collectie is duurzaam, toegankelijk, betrouwbaar en representatief.
- 2 Onze dienstverlening zorgt voor tevreden gebruikers en bevordert de zelfredzaamheid.
- 3 Communicatie, programmering en educatie zorgen voor een nieuw publiek en vaardige gebruikers.
- 4 De kennis binnen onze organisatie is professioneel, up-to-date en in staat flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

In dit jaarverslag kunt u op de volgende pagina's lezen en bekijken hoe het Westfries Archief in 2020 als partner van overheden, als partner van publiek en als partner van de toekomstige generaties hier op een professionele en duurzame manier in het afgelopen jaar aan heeft bijgedragen. Mocht u zich nader willen verdiepen in ons beleidsplan 2020-2023 of in het jaarplan 2020 kijk dan op www.westfriesarchief.nl. Overigens kunt u daar nog veel meer vinden over onderzoek, educatie en de historie van Westfriesland. De website is zeker een bezoek waard!

overheden

Samen met de aangesloten gemeenten werkt het Westfries Archief aan het betrouwbaar en toegankelijk maken en houden van informatie over het heden en verleden voor en nu en latere generaties. De realisatie van het eDepot, een digitale archiefbewaarplaats, speelt hierin een belangrijke rol.

Twisk. Alhier heerscht onder de schoolgaande kinderen in hevige mate de mazelen. De school is bijna ontvolkt. In één huisgezin van

overheden

eDepot

Het Westfries eDepot is volgens planning in 2020 gerealiseerd en in gebruik genomen. Het was een belangrijk en ambitieus speerpunt uit het vorige beleidsplan. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werken vrijwel geheel digitaal. En ook deze digitale stukken moeten veilig en duurzaam worden gearchiveerd. Met de realisatie van het eDepot is voorzien in een noodzakelijke, digitale archiefbewaarplaats voor de regio Westfriesland conform landelijke richtlijnen.

In het eDepot wordt digitaal gevormde informatie in geordende staat, duurzaam en betrouwbaar opgeslagen.

De informatie is te allen tijde beschikbaar en toegankelijk. Het eDepot is beveiligd, biedt geavanceerde zoekmogelijkheden en de opgeslagen informatie kan getoond worden op diverse digitale platforms. De opgeslagen informatie in het systeem zal in de toekomst altijd leesbaar en opvraagbaar blijven, ongeacht het bestandsformaat waarmee het in het eDepot is gezet.

Na vele maanden testen en het aantrekken van de juiste leverancier voor het digitale archiveringssysteem, heeft de eerste opname van digitaal archiefmateriaal in december 2020 plaatsgevonden.

De eerste 8.036 opgenomen bestanden zijn voor vervanging gedigitaliseerde bouwdoSSIERS uit de periode 1907-2005 van de gemeenten Enkhuizen en Drechterland. Deze doSSIERS zijn nu digitaal beschikbaar voor medewerkers van de SED-organisatie en kunnen worden ingezet voor digitale dienstverlening aan de bewoners van de gemeenten.

inspectie

Door de COVID-19-pandemie is het toezicht op de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen op afstand uitgevoerd. Er zijn geen wijzigingen in de beoordelingen van de provincie in het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT).

Nog voor de uitbraak van de pandemie hebben de archiefinspecteurs van de gemeente Zaandam, Waterlands Archief, Regionaal Archief Alkmaar en Westfries Archief intercollegiaal het beheer van de overgebrachte archieven in de archiefbewaarplaatsen geïnspecteerd. De rapportages met bevindingen zijn aan de gemeentearchivarissen aangeboden. De aanbevelingen in het rapport voor het Westfries Archief zijn opgepakt en worden uitgevoerd. In de toelichting bij de jaarrekening 2020 is meer informatie over het beheer van de overgebrachte archieven te vinden.

overheden

adviseur digitale informatie

Het Westfries Archief ziet een belangrijke rol voor zichzelf weggelegd in de ondersteuning en coördinatie binnen de regio op het gebied van digitale archivering en informatiebeheer. Deze rol is sinds het afgelopen jaar geborgd in de functie van de Adviseur Digitale Informatie (ADI). De ADI treedt op als steun en toeverlaat voor de aangesloten gemeenten en overige lokale overheden op het gebied van duurzame toegankelijkheid en digitale archiefvorming.

strategisch informatie overleg

Begin 2020 is een regionaal Strategisch Informatie Overleg ingesteld waarbij iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling uit de regio Westfriesland is aangesloten. De coördinatie en voorzitterschap van het overleg zijn bij het Westfries Archief belegd. Het overleg vindt vier maal per jaar plaats en heeft bevoegdheden met wettelijke grondslag. De eerste bijeenkomst vond plaats op **19 juni**. Een van de taken van het overleg is het uitvoeren van de hotspot-monitor. Hotspots zijn gebeurtenissen waar het handelen van de overheid en de samenleving elkaar intens raken. Vanuit cultuur-historisch perspectief is het van belang om de informatieobjecten over hotspots veilig te stellen en te bewaren. Een actueel voorbeeld van een hotspot is de COVID-19-crisis. Daarom heeft het Westfries Archief besloten om de stukken over deze bijzondere periode te bewaren in de collectie *Corona in Westfriesland*.

publiek

Door de COVID-19-maatregelen was de studiezaal een groot deel van het jaar gesloten. Digitaal kon het publiek het archief toch bezoeken. Tentoonstellingen en de Maand van de Geschiedenis vonden online plaats. Via de websites van de Westfriese Kaart en het nieuwe Geschiedenislokaal Westfriesland was onze collectie laagdrempelig toegankelijk.

studiezaal / dienstverlening

Al snel na de jaarwisseling werd duidelijk dat 2020 voor de dienstverlening op de studiezaal een bijzonder jaar zou worden. Tijdens de eerste lockdown, **vanaf half maart tot begin mei**, werd de studiezaal gesloten. Wel konden de aangesloten gemeenten en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier dossiers opvragen. Deze werden door WerkSaam gedigitaliseerd en opgestuurd naar de aanvrager. Voor particulieren bestond deze mogelijkheid helaas niet. In uitzonderlijke gevallen werden wel foto's van archiefstukken gemaild naar een klant.

Van begin mei tot eind oktober mocht een beperkt aantal bezoekers de studiezaal bezoeken. Dat gebeurde op basis van het corona-protocol: op afspraak, in tijdslots en met vier werkplekken in de studiezaal. De meeste bezoekers kwamen voor de raadpleging van bouwdoossiers.

Tijdens de tweede lockdown, **vanaf december 2020**, ging de studiezaal weer geheel dicht voor bezoekers. Maar dit keer was het dankzij de samenwerking met WerkSaam mogelijk om ook voor particulieren scans van archiefstukken te maken.

De meest geraadpleegde stukken, zoals de doop-, trouw- en begraafboeken, de burgerlijke stand en de bevolkingsregisters, zijn al gedigitaliseerd en in te zien via de website. Zodoende konden veel bezoekers, ondanks de beperkingen, toch hun onderzoek in de bronnen van het archief doen.

educatief programma

gouden eeuw lezingen

De lezingenreeks over de Gouden Eeuw kreeg in 2020 een vervolg. Op **6 februari** sprak universitair hoofddocent Alexander van der Haven over de Jodenvervolging in Hoorn in 1615. De laatste lezing in 2020 werd gegeven door Dieuwertje Duijn. Zij sprak op **5 maart** over het archeologische en historische onderzoek naar dokter Zacheus de Jager uit Enkhuizen. De overige geplande lezingen moesten helaas worden afgelast vanwege de COVID-19-pandemie.

archiefcursus in enkhuizen

Vereniging Oud Enkhuizen organiseerde samen met het Westfries Archief een driedelige archief- en schrijfcursus voor leden van de vereniging. Het eerste deel vond plaats op **9 oktober**. Vanwege de aangescherpte COVID-19-maatregelen konden de vervolgdelen nog niet plaatsvinden.

cursus schrijven over geschiedenis

Op **5 maart 2020** werd de cursus *Schrijven over geschiedenis* gegeven. Tien belangstellenden leerden meer over het schrijven van een aantrekkelijke historische tekst.

exposities

ambachtelijke boekbanden

Vanaf december 2019 waren in de expositieruimte van het Westfries Archief 35 ambachtelijke boekbanden te bewonderen. De expositie werd georganiseerd door Marja Wilgenkamp en André Nuijens. De banden waren geïnspireerd op het nieuwe boek De Belofte van Nuijens. Woensdag 15 januari werden in het Westfries Archief de prijzen uitgereikt voor de winnende boekbanden. Er was een publieksprijs en een juryprijs te vergeven. Beide prijzen werden gewonnen door Anna van Rietschoten. Diny van Wijnhoven-Meijs en Hans Buddendijk kregen een eervolle vermelding van de jury. Maria Atema en Hans Buddendijk deelden de tweede plek van de publieksprijs.

mobilisatie in westfriesland

Dat de mobilisatie van 1939-1940 ook in Westfriesland niet ongemerkt is voorbijgegaan, konden bezoekers vanaf **maart 2020** ontdekken in de expositieruimte van het archief. Helaas zorgde de COVID-19-maatregelen ervoor dat de expositie al snel niet meer door het publiek bezocht kon worden.

oorlogsfoto's uit hoorn

Drie foto's uit de collectie van het Westfries Archief haalden op 15 januari de provinciale top 25 van meest aansprekende oorlogsfoto's van de provincie Noord-Holland. De verkiezing vond plaats in het kader van het landelijk project 'de Tweede Wereldoorlog in 100 foto's'.

De gekozen foto's zijn gemaakt door Jan Dirk Osinga en geven een indringend beeld van de bezetting en bevrijding van Hoorn.

In mei werd één van deze foto's, de fietsenvordering op het Grote Noord in Hoorn, gekozen tot een van de honderd meest aansprekende beelden uit de Tweede Wereldoorlog. De foto's zijn in een provinciale en nationale selectieronde door het Nederlandse publiek gekozen.

Op 5 maart openen burgemeester Jan Nieuwenburg en Jan Osinga in het Hoornse stadhuis een expositie met de drie bijzondere foto's.

Op 25 september werd in de entreehal van de Tweede Kamer de tentoonstelling geopend waarin alle honderd foto's te bezichtigen zijn.

regionale samenwerking

open monumentendag september 2020

Vanwege de COVID-19-maatregelen koos de gemeente Medemblik ervoor om haar monumenten digitaal in de schijnwerpers te zetten door middel van vijf filmpjes. Voor de filmpjes zijn ook opnames in het Westfries Archief gemaakt. In het archief is namelijk informatie te vinden die met de monumenten te maken heeft. Zoals een brief van dijkgraaf Cornelis Donker die verklaart hoe de gemeente Medemblik aan twee grote barometers uit 1878 komt. Ook een ontwerptekening van architect Van Wijngaarden uit de archiefcollectie komt in beeld.

De [vijf filmpjes](#) zijn te bekijken op www.visitmedemblik.nl en op YouTube.

cultuurproeverij hoorn

Het Westfries Archief nam op **6 september** deel aan de Cultuurproeverij Hoorn met een expositie over besmettelijke ziekten. De expositie was te zien in de Schepenzaal in de Statenoort in Hoorn. Documenten uit de collectie van het archief verhaalden over epidemieën in voorbijgaande eeuwen en hoe deze werden bestreden.

Tijdens de Cultuurproeverij konden bezoekers op 25 locaties in de Hoornse binnenstad genieten van muziektop-tredens, kunst, film, theater en exposities.

samenwerking bibliotheek hoorn

In **november 2020** organiseerden Bibliotheek Hoorn, de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) afdeling Oostelijk West-Friesland en het Westfries Archief vier lezingen en workshops. De activiteiten vonden plaats in het kader van 'Nederland leest' waarbij in 2020 (familie)geschiedenis en verhalen centraal stonden. Vanwege de aangescherpte COVID-19-maatregelen kon alleen de eerste lezing en een workshop doorgaan, de overige activiteiten werden afgelast. Jan de Bruin vertelde in zijn lezing op **3 november** over de nakomelingen van een voormalig VOC-slaaf, waar hij er zelf ook een van is. Sanne Maasbach gaf in een workshop op **24 november** uitleg over het online zoeken in de bronnen van het Westfries Archief.

Lezing: Roots in Westfriesland

3 november 2020, van 18:00 tot 19:00 | Samen, Centrale Bibliotheek, Westerkade 9
Kosten: gratis

Het afstammingsonderzoek van de familie Visser is het onderwerp van deze lezing.

De Westfriesse geschiedenis is sterk met verbonden met de VOC. Er is zelfs een geval bekend van een immigrant uit Indonesië. Deze voormalige VOC-slaaf heeft in Eindhoven terecht en stichtte daar een gezin. Er lopen in Westfriesland heel veel nakomelingen van hem rond. Het gaat om leden of afstammelingen van de familie Visser. Jan de Bruin is daar een van.

publiek

in de krant

Geregeld stond het Westfries Archief met nieuwsberichten in de krant. In **maart 2020** verscheen een uitgebreid verhaal in het Noordhollands Dagblad over Westfriese galgenvelden. Al snel reageerde lezers met 'hangplekken' waarvan het bestaan en de locatie nog onbekend waren bij het archief. Cor Sjerps schreef het archief over een galgenlandje bij De Hout onder Hem. Gerard Jak vond op de veldnamenkaart van het Meertensinstituut het galgenveld van Opmeer: een smalle strook grond met de naam 'Galgenveld'. Jan Peereboom vertelde over het perceel 'de galg' in Spierdijk. Piet Koenis vond een verwijzing in een notariële akte uit 1721 naar de 'Galgakker' in Obdam.

Meer onderzoek in de archieven moet uitwijzen of deze stukjes land inderdaad werden gebruikt als galgenveld of dat ze gewoon een morbide naam hadden.

geschiedenislokaal westfriesland

Met een druk op de knop werd op **17 september 2020** de website [Geschiedenislokaal Westfriesland](#) gelanceerd. Michiel Pijl, bestuursvoorzitter van het Westfries Archief en burgemeester van Drechterland, verrichtte de openingshandeling. Op de website presenteert het Westfries Archief archiefstukken, foto's en andere historische bronnen voor het voortgezet onderwijs.

Alle bronnen zijn voorzien van een toelichting en context. De bronnen zijn te gebruiken in de les en voor werkstukken en presentaties. Alle historische bronnen op Geschiedenislokaal zijn gekoppeld aan een thema. Er zijn drie thema's opgezet: Tweede Wereldoorlog, Besmettelijke ziekten en Slavernij.

In 2021 worden meer thema's en bronnen aan Geschiedenislokaal toegevoegd. Daarvoor zoekt het Westfries Archief nadrukkelijk de samenwerking met scholen in de regio.

Uiteraard zijn ook bezoekers van buiten de onderwijswereld op de website welkom.

foto: Martin Menger - mediahuis

westfries kaart

Op de www.westfrieskaart.nl staan verhalen en foto's gelinkt aan een plek op de kaart. In **maart 2020** is de [Westfries Kaart](#) uitgebreid met een nieuw thema: onderwijs. Door middel van verhalen en foto's geeft de Westfries Kaart een inkijkje in de veranderingen in het onderwijs door de jaren heen.

verborgen verleden: Ronald de Boer in het westfries archief

In het NPO-programma Verborgen Verleden gaan bekende deelnemers op zoek naar hun familiegeschiedenis. Dit levert spannende en verrassende verhalen op.

Op 20 oktober 2020 werden opnamen in het archief gemaakt en kwam Ronald de Boer op bezoek. De Boer komt oorspronkelijk uit Grootebroek, voetbalde met broer Frank bij De Zouaven en had later een geweldige carrière bij onder andere Ajax, Barcelona en het Nederlands elftal.

Archivaris Jan de Bruin hielp Ronald op weg aan het begin van zijn speurtocht naar zijn voorouders. Op 9 januari 2021 is de aflevering uitgezonden op NPO2.

publiek

tentoonstelling 75 jaar vrijheid in westfriesland

Vanaf 29 april was op de website van het Westfries Archief de virtuele tentoonstelling '75 jaar vrijheid in Westfriesland' te zien. De tentoonstelling is tot stand gekomen door een samenwerking van het Westfries Archief met het Westfries Genootschap, historische verenigingen en andere organisaties in de regio. Vanwege de COVID-19-maatregelen kon de fysieke tentoonstelling niet doorgaan. De organisatie koos daarom voor een digitaal alternatief: vertoning op de website van het Westfries Archief.

ngv oostelijk westfriesland

Vanwege de COVID-19-maatregelen konden veel activiteiten van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) afdeling Oostelijk Westfriesland niet doorgaan. De lezingen, cursussen en de voorouderspreekuren die het NGV gewoonlijk organiseert in het Westfries Archief werden bijna allemaal afgelast.

Op **23 januari** organiseerde de NGV de lezing 'droogkokers en andere vastlopers' gegeven door Harmen Snel van het Stadsarchief Amsterdam. Tijdens de lezing beantwoordde hij vragen van het publiek over vastgelopen genealogische onderzoeken.

**BESMETTELIJKE
ZIEKTE.
DIPHTHERITIS**

maand van de geschiedenis

Oktober is de Maand van de Geschiedenis. Gebruikelijk worden gedurende deze maand activiteiten aangeboden in het archief.

Vanwege de COVID-19-maatregelen koos het Westfries Archief voor een andere manier om zijn schatten voor het voetlicht te brengen. Elke vrijdag in oktober werd een filmpje gepubliceerd op You-Tube waarin de kijker door een van de medewerkers van het archief werd meegenomen in het verhaal over een bijzonder document uit de collectie. De stukken sloten aan bij het landelijke thema van de Maand van de Geschiedenis: Oost-West.

[Het aantekenboekje van Nanning Dirksz.](#): Peter Swart vertelt over het aantekenboekje van een jongeman uit Twisk. Nanning reisde einde zeventiende eeuw naar het Oostzeegebied. Dat was destijds voor veel Westfriezen bekend terrein.

[Verwant als Friezen](#): Mark Raat vertelt over de historische relatie tussen de regio Westfriesland en provincie Friesland. Hij doet dit aan de hand van kaarten, boeken en een oud handvest uit het stadsarchief van Hoorn.

[Het stoelboekje van Binnenwijzend](#): in dit filmpje vertelt Jan de Bruin over het onderhoud van de Westfriesse Omringdijk vóór 1650. Een klein, prachtig gekalligrafeerd “stukboek” vertelt het verhaal van gewone dorpelingen en hun plicht om zelf te zorgen voor een stukje zeedijk bij Oosterleek.

[Jacob Lobs, reiziger tussen West en Oost](#): Jacob was een Medemblicker uit de zeventiende eeuw. Aan de hand van een getuigenverklaring uit 1652 vertelt Peter Swart meer over zijn onfortuinlijke scheepsreis naar Brazilië in het westen en zijn reis naar het oosten voor de VOC.

misleiding met een kerktoeren

De kerktoeren in Aartswoud die vroeger als vuurtoren werd gebruikt om schepen te misleiden en te laten stranden.

Feit of fabel? Het Kaapvaarders Verbond zocht het uit met hulp van Peter Swart van het Westfries Archief en maakte er in september een [podcast](#) over. Het Kaapvaarders Verbond is een groep jongeren die in en rond de kerk van Aartswoud activiteiten organiseren.

onze collectie

De rijke collectie van het archief wordt mede door een enthousiaste groep vrijwilligers beschikbaar gemaakt voor het grote publiek. Bijzonder is de corona-collectie waarbij het publiek werd gevraagd stukken in te leveren om een bijzondere periode voor eeuwig vast te leggen in het archief.

onze collectie

open data

In **maart** heeft het Westfries Archief archieftoegangen en de indexen op genealogische bronnen beschikbaar gesteld als open data. Open data zijn vrij toegankelijke datasets die iedereen mag hergebruiken. De [datasets](#) zijn downloadbaar via de website van het archief.

Sinds juli zijn de historische krantenpagina's die getoond worden op de website van het Westfries Archief direct downloadbaar.

de beeldbank

Naar aanleiding van een uitspraak in hoger beroep van het gerechtshof Den Haag zijn **in juni** meer dan 7.000 foto's weer zichtbaar gemaakt in de beeldbank van het Westfries Archief. Het gerechtshof heeft besloten dat prentbriefkaarten tot en met 1949, waarvan de maker onbekend is, in beeldbanken van archiefdiensten getoond mogen worden. Deze afbeeldingen zijn weer downloadbaar op de website van het Westfries Archief.

Ook anonieme foto's waarvan de auteursrechten nog niet vervallen zijn, staan online in de beeldbank. Deze afbeeldingen zijn niet downloadbaar. De uitspraak is een belangrijke nuancering van de uitspraak uit 2018 in een zaak tegen Erfgoed Leiden, waarna vrijwel alle beeldbanken in Nederland offline gingen.

onze collectie

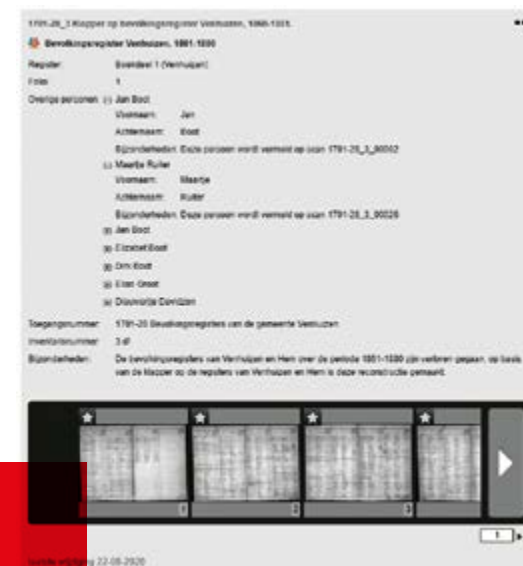
crowdsourcing

Begin september behaalde het VeleHanden crowdsourcing-project Compareerden voor mij een belangrijke mijlpaal: 50.000 ingevoerde en gecontroleerde akten. In het online project worden door vrijwilligers gegevens ingevoerd vanaf oude notariële akten. De ingevoerde akten zijn na controle doorzoekbaar op de website van het Westfries Archief. In het project worden momenteel de negentiende-eeuwse akten ingevoerd. Als deze zijn afgerond, komen de akten van voor 1800 aan de beurt.

reconstructie bevolkingsregisters venhuizen

In augustus is een deel van de verloren gegane bevolkingsregisters van Hem en Venhuizen (periode 1850-1861, 1861-1880) gereconstrueerd door vrijwilligers. Aan de hand van de wel bewaard gebleven klappers kon een groot deel van de verloren gegane gegevens worden hersteld.

aanvullingen op de collectie

archivering van een bijzondere periode

In 2020 had het COVID-19-virus een grote invloed op het dagelijkse leven. Het Westfries Archief vindt het van historisch belang om deze bijzondere periode vast te leggen voor toekomstig onderzoek. Daarom werd in een april een oproep gedaan om foto's, filmpjes, brieven, posters, flyers en ander materiaal over deze periode in Westfriesland op te sturen naar het archief. Er werd goed gehoor gegeven aan de oproep. Na selectie wordt het materiaal bewaard in de depots voor toekomstige generaties. De stukken worden beschreven door een vrijwilliger. In 2021 zal verder worden gewerkt aan dit bijzondere archief. Zolang de COVID-19-periode voortduurt, kunnen mensen stukken inleveren.

scans online

In 2020 werd het overgrote deel van de scans van de registers van de burgerlijke stand in delen op de website geplaatst. De publicatie van deze scans betekende de afronding van een langlopend project. In 2013 startte het project met de publicatie van de scans van de doop-, trouw- en begraafboeken (vanaf 1572) op de website van het archief. Daarna volgde de resolutie- en keurboeken, de bevolkingsregisters (1821-1940), de oud-rechterlijke archieven (1357-1811) en de notariële archieven (1552-1935).

Wat nog ontbreekt zijn de aanvullingen van akten van de burgerlijke stand die in 2010 zijn overgebracht: geboorte-akten 1903-1910, huwelijksakten 1923-1930 en overlijdensakten 1951-1960. Deze zullen zo spoedig mogelijk worden gedigitaliseerd.

Vrijwilligers werken in verschillende projecten aan het invoeren van namen die in de bronnen staan. Zodoende worden de scans ook op naam doorzoekbaar.

De scans van de bevolkingsregisters uit de periode 1920-1940 worden geleidelijk beschikbaar gesteld om te voorkomen dat privacygevoelige informatie gepubliceerd wordt.

aanvullingen op de collectie

westfries archief sluit aan
bij WieWasWie

In **december** werden de gegevens uit de personen-database van het Westfries Archief ook beschikbaar gesteld op www.wiewaswie.nl. In de database van WieWasWie staan de gegevens van 25 archief-instellingen. Bezoekers kunnen zoeken in meer dan 200 miljoen namen. De gegevens worden geregeld geüpdatet.

boekencollectie
Margreet van Hoorn beschikbaar

In **maart** werd de boekencollectie van Margreet van Hoorn beschikbaar in de bibliotheek. De bekende schrijfster uit Hoorn schreef vele streekromans. Zij liet haar boeken permanent onderbrengen in het archief. De collectie is beschreven in het archiefbeheersysteem, de boeken zijn in te zien in de studiezaal.

restauratie

Ieder jaar worden stukken uit de collectie van het archief gerestaureerd. Op dit moment ligt de focus op de overheidsarchieven vóór 1812. Het papier wordt gereinigd en waar nodig verstevigd of aangevezeld (het herstellen van papier). De overheidsarchieven van Spanbroek, Sijbekarspel en Twisk uit de periode tot 1812 kwamen in **juli 2020** terug van restauratie.

Besmettelijke Ziekte.
MAZELEN.

vrijwilligers

In 2020 werkte een enthousiaste groep vrijwilligers aan het invoeren van gegevens vanaf de gezinskaarten. De gezinskaarten maken onderdeel uit van de bevolkingsregisters. In de zomer van 2020 werd dit project afgerond. De vrijwilligers zijn ook gestart met de invoer van een nieuwe bron: de geboorteakten van de burgerlijke stand. En met succes. Al in december werden de eerste ingevoerde geboorteakten op de website van het archief gepubliceerd.

Vanwege de COVID-19-maatregelen was het vanaf half maart niet meer mogelijk om vrijwilligerswerk in het archief te doen. Vrijwilligers die voor hun werk originelen bronnen nodig hebben, moesten hierdoor hun werkzaamheden staken. Gelukkig kon het grootste deel van de vrijwilligersgroep thuis in een online omgeving verder werken aan het invoeren van eeuwenoude gegevens.

2,5 miljoen namen in onze personen-databank!

Half september stonden er 2,5 miljoen namen in de personen-databank van het Westfries Archief. De gegevens komen uit duizenden historische bronnen, zoals doopboeken, bevolkingsregisters, akten van geboorte, gezinskaarten, trouwboeken en notariële akten. Dankzij de vrijwilligers wordt een schat aan informatie over de Westfries geschiedenis steeds toegankelijker.

cijfers

In dit hoofdstuk vindt u een overzicht van de belangrijkste cijfers. Voor een volledig financieel overzicht en meer informatie kunt u de jaarrekening raadplegen.

oude... er aan mazelen en kink-
hoest... is aan huis vindt men
lijders. De ziekte schijnt een kwaadaar-
dig karakter te dragen daar vele kinde-
ren reeds stierven.

cijfers

publieksbeheer

	2020	2019
Bezoek studiezaal	914	1.742
Website, pageviews	1.455.510	1.241.768
Website, gebruikers	43.993	40.940
Aantal geïndexeerde personen	2.965.254	2.407.995
Rondleidingen	0	8
Lezingen	8	12

beheer

	2020	2019
Aantal archieven	2.370	2.353
Aantal meters in beheer	6.504	6.489
Aantal titels in bibliotheek	32.422	32.352
Aantal beelden	*	73.582
Aantal scans van archiefstukken	2.440.201	2.350.811

personeel

	2020	2019
Ambtelijk formatie	12,18	12,00
Vrijwilligers	39	30
Deelnemers VeleHanden	231	178

* geen cijfer bekend over 2020

groei archief

Het totaal aantal archieven en meters archief in beheer is minder hard gegroeid dan de voorgaande jaren. De afgelopen jaren was dit gemiddelde 2% per jaar. Er werden in 2020 geen gemeentelijke archieven overgebracht en er kwamen relatief weinig particuliere collecties binnen. Het laatste komt deels door de COVID-19-crisis, maar ook doordat we in afwachting van de afronding van het collectieprofiel terughoudend zijn bij het aannemen van aanwinsten.

In 2020 zijn met name nieuwe scans opgenomen van notariële archieven van 1926-1935 en van registers van de burgerlijke stand.

cijfers

realisatie doelstellingen 2020

collectie & digitalisering

Het Westfries Archief (WFA) heeft voortgang geboekt met het project VeleHanden.

Het WFA heeft een plan voor het wegwerken van de achterstand particuliere archieven en heeft een aanvang met het wegwerken gemaakt.

Het WFA beschikt over richtlijnen voor particuliere archiefvormers.

Het WFA heeft diverse bronnen gedigitaliseerd: oorlogsbronnen, particuliere notulen Staten van Holland, foto's NHD en recente kranten.

De voorbereiding voor digitalisering van de bouw-dossiers is afgerond.

Het WFA heeft een collectieprofiel.

gerealiseerd	gestart, nog niet gerealiseerd	niet gestart
		
		
		
		
		
		

e-depot

Het WFA beschikt over een operationeel eDepot voor overgebracht archief.

Het Strategisch Informatie Overleg is ingericht.

De Monitor Digitale Informatie is ingezet.

realisatie doelstellingen 2020

dienstverlening

Het WFA heeft dienstverleningshandvesten voor deelnemers GR en gebruikers.

Scannen op verzoek voor gebruikers is operationeel.

Het WFA heeft open data beleid vastgesteld.

Het WFA heeft een beeld van de zelfbedieningsfunctie van de studiezaal.

Het WFA weet of/hoe het een chatfunctie gaat aanbieden.

Alle genealogische bronnen op fiche zijn op archieven.nl gepubliceerd.

gerealiseerd	gestart, nog niet gerealiseerd	niet gestart
	■	
		■
		■
	■	
■		
	■	

cultuur & educatie

Het WFA heeft een cursus en lezingen georganiseerd. *

Het WFA heeft een programma om leerlingen te ontvangen en de eerste leerlingen hebben het WFA bezocht. **

Het WFA neemt deel aan het educatief platform geschiedenislokaal.nl.

Fase 2 van het project Westfriese Kaart is afgerond.

Het WFA neemt actief deel aan bestaande educatieve samenwerkingsverbanden.

■		
	■	
■		
■		
■		

* minder door COVID-19 beperkingen

** geen uitvoering door COVID-19 beperkingen

cijfers

realisatie doelstellingen 2020

depot & huisvesting

Het WFA heeft een eerste beeld van het toekomstig gebruik van de publieksruimten.

Scenario's voor de uitbreiding van de fysieke archiefopslag zijn in beeld.

tema & organisatie

Het WFA heeft een Adviseur Digitale Archivering benoemd.

De interne WFA taakverdeling is geëvalueerd.

Kennisontwikkeling medewerkers met cursussen en bijeenkomsten.

gerealiseerd	gestart, nog niet gerealiseerd	niet gestart
--------------	--------------------------------------	-----------------

financieel overzicht 2020

Op deze pagina is globaal de jaarrekening 2020 opgenomen. Uit de programmarekening 2020 valt op te maken dat er in 2020 een tekort op de exploitatie is geweest van € 22.442. In de begroting 2020 na begrotingswijziging is uitgegaan van een plus op de exploitatie van € 3.157.

Een uitgebreide toelichting vindt u in de jaarrekening 2020 van het Westfries Archief. Deze is opvraagbaar via de website www.westfriesarchief.nl

In onderstaand overzicht zijn de begrote en gerealiseerde baten en lasten over 2020 opgenomen:

rekeningresultaat 2020 (in euro's)	begroting 2020 na wijziging	realisatie 2020	verschil
Lasten	1.731.000	1.756.000	- 26.000
Baten	1.734.000	1.734.000	0
Resultaat voor bestemming	3.000	- 22.000	- 26.000
Toevoeging aan reserves	3.000	-	3.000
Onttrekking aan reserves	-	-	0
Resultaat jaarrekening 2020	-	- 22.000	- 22.000

financieel overzicht 2020

Het Westfries Archief is een gemeenschappelijke regeling waaraan zeven Westfriese gemeenten deelnemen. De Westfriese gemeenten geven op deze wijze invulling aan hun wettelijke taken ten aanzien van archief- en informatiebeheer ingevolge de archiefwet

Sinds 2010 hanteert de gemeenschappelijke regeling als systematiek voor de kostenverdeling een bedrag per inwoner. In de begroting 2020 is het bedrag per inwoner gesteld op € 8,03. De bijdrage van de deelnemers is in 2020 conform begroting geschied.

Omdat ten tijde van het opstellen van de begroting de inwonersaantallen per 1-1-2019 nog niet bekend waren, zijn in afwijking op de gemeenschappelijke regeling, hiervoor de inwonersaantallen per 1-1-2018 gebruikt. Dit heeft tot de volgende bijdragen van de deelnemende gemeenten geleid:

deelnemers	aantal inwoners 01-01-2018	bijdrage per deelnemer in euro's
Drechterland	19.443	156.132
Enkhuizen	18.475	148.359
Hoorn	72.806	584.650
Koggenland	22.671	182.054
Medemblik	44.479	357.178
Opmeer	11.527	92.565
Stede Broec	21.670	174.016
Totaal	211.071	1.694.953

Bezoekadres:
Blauwe Berg 5c
1625 NT Hoorn
T 0229 - 28 25 00

www.westfriesarchief.nl